

จดหมายจากอังกฤษ

ฉบับที่ 1 ว่าด้วยวัยวุฒิกับสิทธิทางการเมือง

เธอที่รัก

ในขณะที่คนหนุ่มคนสาวในเมืองไทยมีบทบาทอย่างสำคัญในการคัดค้านการโอนอำนาจตุลาการไปให้แก่ฝ่ายบริหาร คนหนุ่มสาวในอังกฤษก็ทวีบทบาทสำคัญยิ่งไปกว่าเดิม เธอคงจะยังจำได้ว่า ฉันเคยเล่าให้ฟังว่า นับแต่ต้นศักราชนี้เป็นต้นมา หนุ่มสาวชาวอังกฤษจะพ้นความเป็นผู้เยาว์เมื่ออายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ มิใช่ 20 ปีบริบูรณ์ดังแต่ก่อน บทบัญญัติตามกฎหมายฉบับใหม่นี้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันมากพอสมควรตามวิสัยชาวอังกฤษ หนุ่มสาวหลายต่อหลายคนคู่ซึ่งรักกันมานาน แต่ยังหาโอกาสแต่งงานมิได้เนื่องจากยังไม่บรรลุนิติภาวะประการหนึ่ง กับมิได้รับความเห็นชอบจากบิดามารดาอีกประการหนึ่ง ต่างพากันจูงมือเข้าโบสถ์วิหารทันทีที่กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ นี่ว่าเฉพาะผู้ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ บางคู่ที่อายุยังไม่ครบ 18 ปีดี ก็ได้แต่นับวันนับคืนรอคอย ที่ร้ายยิ่งไปกว่านี้ก็คือ สามีภรรยาที่แต่งงานตามกฎหมายฉบับนี้บางคู่ยังเป็นนักเรียนอยู่ บางคู่ฝ่ายหนึ่งเป็นนักเรียน อีกฝ่ายหนึ่งเป็นครู ปราบฏกการณ์เช่นนี้ ไม่แต่เฉพาะท่านผู้เฒ่าชาวอังกฤษจะไม่พอใจ ถึงเป็นกรณีที่เกิดในเมืองไทย ผู้หลักผู้ใหญ่ของเราก็คงไม่พอใจเช่นกัน

โดยผลของกฎหมายฉบับดังกล่าวนี้ ผู้ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ย่อมสามารถกระทำการติกรรมใดๆได้ และที่สำคัญยิ่งก็คือ มีสิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เมื่ออาทิตย์ที่แล้วนี้เอง มีเหตุการณ์อันประวัติศาสตร์อังกฤษต้องจารึกเกิดขึ้น กล่าวคือ ในการเลือกตั้งซ่อมที่เมืองบริดจ์วอเตอร์ มณฑลซอมเมอร์เซต นับเป็นครั้งแรกที่ผู้ที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ใช้สิทธิเลือกตั้งการเลือกตั้งซ่อมครั้งนี้ ซึ่งกำหนดให้มีขึ้นเมื่อวันพุธที่ 11 มีนาคม ศกนี้นั้น เป็นผลมาจากผู้แทนราษฎรคนก่อนถึงแก่กรรมตั้งแต่เดือนตุลาคม ศกที่แล้ว เธอคงจะสงสัยว่า เหตุใดรัฐสภาอังกฤษจึงยินยอมให้คนหนุ่มคนสาวมีบทบาททางการเมืองมากเช่นนี้ เพื่อนของฉันคนหนึ่งให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ น่าจะเป็นกระบวนการขั้นหนึ่งเพื่อช้ชชนะในการเลือกตั้งทั่วไปคราวหน้าของพรรคกรรมกรอีกครั้งหนึ่ง ความคิดเห็นดังกล่าวนี้ย่อมตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ผู้มีอายุระหว่าง 18 ถึง 21 ปี นิยมพรรคกรรมกรยิ่งกว่าพรรคการเมืองอื่นใด สมมติฐานเช่นนี้จะถูกต้องหรือไม่ ผลการเลือกตั้งทั่วไปในปีหน้าคงจะเป็นเครื่องวัดอันหนึ่งได้ ฉันเองไม่เชื่อว่า พรรคกรรมกรจะเชื่อถือในสมมติฐานดังกล่าว เพราะดูจะเป็นกลเม็ดทางการเมืองที่ตื่นเกินไป แม้ในเวลาทีพิจารณากฎหมายฉบับนี้ ก็มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคจารีตนิยมเห็นชอบด้วย ที่พรรคจารีตนิยม

เห็นชอบกฎหมายฉบับนี้ บางคนให้ความเห็นว่าเป็นเพราะเล็งเห็นความได้เปรียบในการเลือกตั้งสมัยหน้า เนื่องจากโดยหลักจิตวิทยาแล้ว คนอายุปูนนี้มักจะมีสัญชาตญาณต่อต้านสิ่งที่เป็นอย่างอื่นแหละ ฉันไม่เห็นด้วยกับความเห็นเห็นเช่นนี้

ข้อที่ฉันเห็นด้วยอย่างยิ่ง ก็คือ ในสภาพการณ์เช่นที่เป็นอยู่ในอังกฤษ การให้สิทธิแก่พลเมืองในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น อาจยังผลให้ประชาชนมีความรู้สึกได้รับผิดชอบมากขึ้นได้ เด็กหนุ่มที่นี้ต้องรับราชการทหารเมื่ออายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ก่อนหน้านั้นหนึ่งปี เขาจะมีสิทธิสอบเอาใบขับขี่รถยนต์ ก็ในเมื่อเขาต้องรบเพื่อชาติ และรับผิดชอบต่อชีวิตของคนบนท้องถนน ตั้งแต่อายุยังน้อยเพียงนี้ ไฉนจึงจะมากีดกันมิให้เขาเลือกผู้แทนของตนเองบ้าง อีกประการหนึ่ง ก่อนหน้านี้มีข้อแตกต่างในเรื่องการบรรลุนิติภาวะระหว่างสามัญชนกับเชื้อพระวงศ์ เนื่องจากมีบทบัญญัติว่า เชื้อพระวงศ์จะบรรลุนิติภาวะเมื่อชันษาครบ 18 ปีบริบูรณ์ ในขณะที่ชนสามัญต้องอายุ 20 ปีบริบูรณ์ หนังสือพิมพ์บางฉบับได้ให้ความเห็นว่า บทบัญญัติเช่นนี้ดูจะไม่ยุติธรรมนัก เพราะเท่ากับถือว่า ชนสามัญมีความรับผิดชอบน้อยกว่าเชื้อพระวงศ์ เมื่ออายุและชันษาเท่ากัน ข้อถกเถียงทำนองนี้จะหาอ่านจากหนังสือพิมพ์ที่นี้ได้บ่อยๆ ดูจะมีเสรีภาพมากอยู่

โดยทั่วไป เกณฑ์อายุของบุคคลที่จะนับว่าบรรลุนิติภาวะได้นั้น น่าจะเป็นเกณฑ์อายุที่บุคคลเริ่มมีความรู้สึกรับผิดชอบตามสมควร คำจำกัดความเช่นนี้ออกจะครอบคลุมจักรวาล และคงจะไม่มีใครสามารถให้คำตอบอันแน่ชัดได้ว่า มนุษย์เริ่มมีความรู้สึกรับผิดชอบตามสมควรเมื่ออายุเท่าใด หลักเกณฑ์ที่เรายึดถือกันอยู่ ก็คือ เมื่อร่างกายเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ กับเมื่อได้รับการศึกษาจนถึงระดับหนึ่ง เธอคงทราบดีว่า อังกฤษนั้นเป็นประเทศซึ่งมีระดับการศึกษาสูงมากประเทศหนึ่ง แต่ข้อที่น่าแปลกใจก็คือ เด็กหนุ่มสาวที่นี้มิได้มุ่งเข้าเรียนมหาวิทยาลัยกันทุกคน ส่วนใหญ่ต่างรู้จักประมาณสติปัญญาของตน เมื่อไม่อาจเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย แม้จบเพียงชั้นมัธยมศึกษาก็ออกหางานทำและยอมรับสภาพของตน ประกอบกับชาวอังกฤษเลี้ยงดูลูกชนิดให้ลูกพึ่งตนเองยิ่งกว่าที่จะให้เกาะพ่อเกาะแม่อยู่ตลอดเวลา นี่นับว่าต่างกับสภาพในบ้านเรา เธอคงเห็นด้วยกับฉันในข้อที่ว่า ระบบการศึกษาของเรานั้นสอนให้เรามุ่งเข้าสู่มหาวิทยาลัยยิ่งกว่าอื่นใด ผู้ที่สอบเข้าไม่ได้ก็เพียรสอบอยู่ปีแล้วปีเล่า จะมีสักกี่คนที่คิดหางานทำ เท่าที่ฉันเล่ามานี้ ก็เพียงเพื่อจะชี้ให้เห็นว่า การกำหนดให้อายุครบ 18 ปีบริบูรณ์เป็นวัยที่บรรลุนิติภาวะสำหรับคนอังกฤษนั้น นับว่าสมเหตุสมผล เนื่องจากคนอังกฤษที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 21 ปี หากมิได้ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย ก็เป็นผู้ที่กำลังทำงานเลี้ยงชีพตนเอง ในเมื่อเขาสามารถรับผิดชอบต่อชะตาชีวิตของตนเองเช่นนี้ เราก็หวังได้บ้างว่า เขาจะรับผิดชอบต่อสังคมด้วยเวลานี้หลายประเทศในยุโรปกำลังจะเจริญรอยตามอังกฤษในเรื่องนี้ แต่ฉันเห็นจะไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผลก็ได้ว่า มาตรการอันนี้หากนำไปใช้ในบ้านเราจะเป็นโทษยิ่งกว่าเป็นคุณ

ผลการเลือกตั้งที่เมืองบริดจ์วอเตอร์นั้น ปรากฏว่า ผู้แทนพรรคจารีตนิยม เป็นฝ่ายมีชัย อันที่จริงชัยชนะของพรรคจารีตนิยมครั้งนี้เป็นไปตามความคาดหมาย ก่อนหน้า การเลือกตั้ง ผู้ถือหางพรรคนี้ถึงกับประกาศทำเดิมพันว่า จะสามารถได้รับคะแนนเสียงมากกว่า ผู้แทนพรรคอื่นถึง 6,000 คะแนนเสียง อัตราส่วนคะแนนเสียงที่ผู้แทนพรรคกรรมกรได้รับในครั้งนี้น้อยกว่าการเลือกตั้งสมัยที่แล้วถึง 8.65% แต่ผู้นำพรรคกรรมกรคนสำคัญต่างปลอบใจตนเองว่า คะแนนนิยมที่ลดลงครั้งนี้นี้ยังน้อยกว่าปีที่แล้ว ซึ่งลดลงประมาณ 12.5% โดยเฉลี่ย ทั้งอ้างเหตุผลว่า เมืองบริดจ์วอเตอร์เป็นเมืองกสิกรรม การเลือกตั้งซ่อมกระทำกันในขณะที่ชาวนากำลังร้องเรียนให้ รัฐบาลยกระดับราคาสินค้าเกษตรกรรม จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่ฝ่ายรัฐบาลจะต้องเป็นฝ่ายปราชัย อย่างไรก็ตาม เธอกำลังสังเกตเห็นว่า การเลือกตั้งซ่อมหลายต่อหลายครั้งที่ผ่านมานี้ พรรครัฐบาล เป็นฝ่ายพ่ายแพ้โดยตลอด จนน่ากลัวว่า ในการเลือกตั้งทั่วไปสมัยหน้า พรรครัฐบาลอาจตกอยู่ในสภาพลำบากยิ่ง ในเวลานี้มีขบวนการซึ่งจัดตั้งโดยนักศึกษาที่มีความคิดเห็นเอียงเอนไปทาง สังคมนิยม เรียกว่า “ขบวนการของนักศึกษาเพื่อชัยชนะของพรรคกรรมกร” (Students For A Labour Victory) ดำเนินการช่วยเหลือให้พรรคกรรมกรได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปสมัยหน้า ขบวนการดังกล่าวนี้เชื่อว่า พรรคกรรมกรเป็นพรรคเดียวที่สามารถปฏิรูปสังคมอังกฤษได้ แม้พรรค กรรมกรจะปกครองอังกฤษมาเกือบ 6 ปี แต่โครงการต่างๆก็เพียงแต่ริเริ่มขึ้น ยังหาได้บรรลุเป้าหมายไม่ ตามรูปการณ์แล้ว ขบวนการดังกล่าวนี้คงได้รับการสนับสนุนและความเห็นชอบจาก พรรคกรรมกรโดยตรง แต่หัวหน้ากลุ่มได้ให้การปฏิเสธหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งว่า ขบวนการนี้เป็น ขบวนการอิสระ การกระทำใดๆของขบวนการหาได้หมายความว่า พรรคกรรมกรจะเห็นชอบ ด้วย ทางด้านพรรคจารีตนิยมนั้น ความมีชัยในการเลือกตั้งซ่อมครั้งนี้ ทำให้รู้สึกมั่นใจว่าจะได้รับ ชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปสมัยหน้า อย่างไรก็ตาม ผู้นำของพรรคนี้คนหนึ่งได้ร้องเรียนว่า การรายงานข่าวทางวิทยุและทางโทรทัศน์ของบริษัท บี.บี.ซี. ออกจะลำเอียงไปทางพรรครัฐบาล ฉันเองไม่ได้ชมและฟังข่าวดังกล่าว จึงไม่รู้ว่าลำเอียงอย่างไร และเป็นไปได้หรือที่สถานีวิทยุและโทรทัศน์ซึ่ง วางตัวเป็นกลางทางการเมืองตลอดระยะเวลาอันยาวนาน จะมาทำลายหลักการของตนเช่นนี้

รักและคิดถึง

รังสรรค์ ทัศนะพรพันธุ์

16 มีนาคม 2513